

A szürke ló

Palóc népmese alapján, Maconka 1985.

Egyszer volt egy szegény ember, akinek a világon semmi egyebe nem volt, csak egy szürke lova. Azzal kereste a mindennapi kenyerét, hogy eljárt a szürke lovával örölni; éjjel-nappal mindig örölt rajta. A szürke ló nagyon megunta ezt a dolgot, látta, hogy a más ember lova mindig párjával öröl, neki meg magának kellett húzni a malmot, azt mondja hát a gazdájának:

- Édes gazdám, mi dolog az, hogy más ember mindig két lóval öröl, te meg engem csak magamat fárasztasz itt a malomban?

- Bizony annak az az oka, kedves lovam, hogy egy árva bogaram sincs, akit melléd foghatnék.

- Ha csak ez a baj, eressz el engem, majd keríték én magamnak egy társat! - A szegény ember mindjárt kifogta a malomból, eleresztette.

Elindult hát a szürke ló, hogy társat kerítsen magának; megy, mendegél hetedhét ország ellen, egyszer meglát egy rókalyukat. Kapja magát, ráfekszik a lyukra, mintha meg volna dögölve, mintha már a farkát se tudná mozdítani. Odabent a rókalyukban egy öreg róka lakott három fiával. Egyszer a legkisebb fia ki akar menni, meglátja a szürke lovat, azt gondolta a fehérségéről, hogy hó van. Visszamegy az anyjához.

- Jaj, anyám, nem lehet most kimenni, nagy hó van odakint.

- Már hogy volna - feleli az öreg róka -, hiszen éppen nyár közepe van most. Eredj ki te, fiam - mondja a középső fiának -, te öregebb vagy, többet tudsz, nézd meg, mi az! - Kimegy a középső fia is, az is meglátja a szürke lovat a lyuk száján, az is visszamegy.

- Jaj, anyám, csakugyan nem lehet most kimenni, hó van.

- Már hogy volna most hó, hiszen éppen nyár közepe van. Eredj ki te, legöregebb fiam, te legtöbbit láttál már a világon, nézd meg, mi van ott! - Kimegy a legöregebb fia is, de az is csak azzal megy vissza:

- De bizony csakugyan hó van, akárhogy van a dolog, semmit se láttam, csak a nagy fehérséget.

- Nem lehet most hó, hisz éppen nyár közepe van - mondja az öreg róka, azzal maga ment ki. Látja, hogy nem hó, hanem egy szürke ló. Gondolkozóba esik, hogy kellene azt elhúzni onnan; ha ott marad, még csak ki se tudnak járni. Próbálták elhúzni a három fiával, de meg se tudták mozdítani. Elmegy hát a farkas komájához.

- Kedves komám, ugyancsak jó pecsenyére tettem szert, már oda is vittem a lyukam szájához, de sehogy se fér bele, pedig ha kívül marad, mind kikezdik a varjak; azért hát azt gondoltam, húzzuk el a te barlangodhoz, abba talán belefér, majd rájárhatunk ketten is.

A farkas megörült a jó pecsenyének, gondolta magában: csak egyszer az ő barlangjában legyen, nem eszik abból a róka egy fél falatot se. Mindjárt visszamentek a róka lyukához; még akkor is ott feküdt a szürke ló, tette magát, mintha meg volna dögölve.

Mikor odaértek, elkezd a farkas tanakodni:

- Hogy kellene ezt az én barlangomhoz elvinni, koma?

- Hát, csak úgy - felel a róka -, ahogy én idáig hoztam: a farkam a farkához kötöttem, úgy hoztam árkon-bokron keresztül, még csak nehéz sem volt. Most hát kössük a te farkadhoz a farkát, úgy a legszebben elviheted.

A farkas mindjárt ráállott, az bizony jó lesz! Már előre fente a fogát a jó pecsenyére - a róka meg jó erősen összekötötte a farkas farkát a szürke ló farkával.

- Húzhatod már, koma! - Húzza a farkas, majd megszakad, de meg se bírja mozdítani, amint legjobban erőlködik, hirtelen felugrik a szürke ló, elkezd szaladni, húzza ám a farkast farkánál fogva maga után árkon-bokron keresztül, mint a dögöt, vitte egyenesen a gazdájához.

- No, gazdám, hoztam magamnak társat. - A szegény ember mindjárt agyonverte a farkast, a bőrét eladta a zsidónak jó pénzért, azon vett egy másik lovat, attól fogva sohasem örült magában a szürke ló.

Ha magában örült volna, az én mesém is tovább tartott volna.

